

Innehåll

Region Stockholm: modern, klimatsmart och mänsklig	2
Fler klimatsmarta resor	6
Trevlig resa	12
En klimatneutral och miljösmart region	18
Den gröna visionen för hälso- och sjukvården	26
Satsa på psykisk hälsa	34
Jämställd och jämlik vård	42
Mer kultur för fler	48
En öppen, jämställd och sammanhållen region	54
Bygga mycket, tätt och grönt	60
Våra främsta landstingskandidater	66

Region Stockholm: modern, klimatsmart och mänsklig

Miljöpartiets vision är att Stockholmsregionen ska bli världens första klimatneutrala storstadsregion. Vi vill att kollektivtrafik, sjukvård, bostäder och grönområden ska finnas nära invånarna. Det ska finnas rent vatten och frisk luft att andas. Regionen ska präglas av tolerans och öppenhet mot omvärlden. Barn, hen, kvinnor och män ska ha lika möjligheter och ingen ska diskrimineras eller känna sig otrygg på grund av könsidentitet och könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

För att förverkliga visionen behövs gröna ledare i landsting och kommuner. Miljöpartiets politiker är beredda att axla ett helhetsansvar. Det gröna ledarskapet innebär att långsiktigt goda beslut för regionen fattas, och att skattemedel används med respekt för invånarna, och inte förslösas på felaktiga upphandlingar och avtal och annat som inte är Stockholms läns invånare till gagn.

En klimatneutral och miljösmart Stockholmsregion

För att målet om en klimatneutral storstadsregion ska nås behöver kollektivtrafiken byggas ut. Stockholmsregionen ska vara en modern region där det är lätt att förflytta sig på ett klimatvänligt och effektivt sätt. Därför ska gång-, cykel- och kollektivtrafik prioriteras. Kollektivtrafiken ska vara så bekväm och attraktiv att den är förstahandsvalet för de flesta invånare i Stockholmsregionen för resor till och från arbetet och affären, eller för att hämta barn på skola eller förskola. Stockholmsregionen ska vara miljösmart. Viktiga naturmiljöer ska värnas, samtidigt som grönstrukturen utvecklas för att främja tillgången på ekosystemtjänster. De behövs för det psykiska välbefinnandet och för den biologiska mångfalden. Sjöar och vattendrag ska vara rena och det ska gå att bada i alla delar av länet.

Tillgänglig och jämlik sjukvård med hög kvalitet

Sjukvården ska hålla hög klass och vara tillgänglig. Hälsa ska inte vara beroende av inkomst, utbildning eller arbete. Vården ska vara jämlik och tillgången till sjukvård densamma, oberoende av var i länet du bor. Därför måste vården finnas nära och vara tillgänglig för invånarna. Stockholmarnas hälsa och arbetet med att förebygga sjukdom ska prioriteras högt. Personer som drabbas av psykisk ohälsa ska få lika god vård som de som drabbas av fysiska besvär. För att kunna ge den bästa vården måste Stockholms läns landsting också bli Sveriges bästa arbetsgivare.

Ett rikt och varierat kulturliv

Stockholms län ska ha ett rikt kulturutbud över hela länet. Alla invånare ska ha möjlighet att ta del av kulturupplevelser och själva utöva kultur. Kulturens roll som skapare av ett attraktivt och modernt Stockholm ska inte underskattas.

Klimatsmart samhällsbyggnad

En modern storstadsregion har plats för fler invånare, oavsett om de är födda här eller i andra delar av Sverige eller världen. Det ska gå att få en bra bostad nära grönområden, oavsett var i länet du bor. Det här programmet beskriver våra visioner för Stockholmsregionen och den politik som Miljöpartiet de gröna vill genomföra under mandatperioden 2018 – 2022. Så här kan vi åstadkomma en modern, mänsklig och miljövänlig region.

Fler klimat-smarta resor

För att vi ska klara klimatutmaningen behöver kollektivtrafiken byggas ut. Fler ska kunna åka kollektivt till och från jobbet, skolan, affären och hemmet. Det ska vara smidigt, enkelt och behagligt att åka kollektivt, både på land och vatten, och det ska gå snabbare att resa på tvären i regionen. Med fler spår, bussar och innovativa trafiklösningar kommer fler att välja kollektivtrafiken.

1. Färre och smartare bilar

Trafiken är regionens största utmaning när det gäller att minska klimatpåverkan. Vi ska minska utsläppen i enlighet med riksdagens klimatpolitiska ramverk för Sverige – klimatlagen. För att minska klimatpåverkan från biltrafiken vill Miljöpartiet ha fler bilfria gator, inrätta fler samlastningscentraler för effektivare transporter och skapa miljözoner i områden med dålig luftkvalitet. Genom att till exempel låta myndigheternas fordon vara tillgängliga för allmänheten i bilpooler kan behovet av egenägda fordon minskas.

2. Mer trängselavgifter – bygg ut kollektivtrafike

Trängselavgifterna i Stockholm har blivit ett viktigt styrmedel, inte bara för att minska bilismen och öka framkomligheten, utan även för att finansiera utbyggnaden av kollektivtrafiken. Miljöpartiet vill därför ha trängselavgifter på fler ställen än idag, till exempel i Söderledstunneln. Vi vill också att trängselavgifterna ska beslutas regionalt och vid behov kunna höjas för att uppnå önskad effekt.

3. Tätare avgångar med förarlösa tåg

Förarlösa tåg som körs automatiskt ger högre kapacitet och ökad turtäthet. Landstinget har misslyckats med upphandlingen av ett nytt signalsystem på röda linjen, vilket är förutsättningen för förarlösa tåg. Ett automatiskt system skulle betyda fler och punktligare resor. Miljöpartiet vill att projektet på röda linjen genomförs och på sikt att hela tunnelbanesystemet blir förarlöst.

4. Fler resor till fots och med cykel

När fler väljer cykeln skapas smidigare arbetspendling, bättre hälsa, minskad trängsel och bättre luft. Cyklingen ska därför integreras med kollektivtrafiken. Landstinget ska inrätta och leda arbetet med ett regionalt låne-cykelsystem, samt bli en aktiv part i regionens cykelplanering. Att utöka och inrätta smart cykelförvaring främjar blandpendling. Miljöpartiet vill även permanenta det regionala cykelkansliet och ge det förutsättningar att driva utvecklingen av det regionala cykelvägnet.

5. Fler spår

Fler resenärer ska få tillgång till miljövänliga transportmedel med god kapacitet. Miljöpartiet vill bygga ut Spårväg City till Ropsten med anslutning till Lidingöbanan och med en ny förgrening till Lidingö centrum. Vi vill förlänga Roslagsbanan till Rimbo, låta pendeltågstrafiken gå till Vagnhärad via Hölö och till Laggesta via Almnäs, Nykvarn och Taxinge samt förlänga t-banan Hjulsta – Barkarby. Dessutom vill vi konvertera busslinje 4 till spårväg.

6. Tidigarelägg ny tunnelbana

Miljöpartiet har medverkat till att Sverigeförhandlingen landade i stora och viktiga investeringar i kollektivtrafiken. Bland dessa märks tunnelbana mellan Fridhemsplan och Älvsjö, bygget av Spårväg syd mellan Älvsjö, Skärholmen/Kungens Kurva och Flemingsberg, samt förlängningen av Roslagsbanan till T-Centralen. Miljöpartiet vill tidigarelägga projektstarten av tunnelbanan Fridhemsplan – Älvsjö, som nu är planerad till 2022, då behovet av linjen är akut.

7. Fler båtar och enhetstaxa på land och vatten

En fungerande person- och godstrafik till sjöss är en förutsättning för många invånares vardag. Med små insatser kan vattenvägarna bidra till fler tvärförbindelser, utökad kapacitet i kollektivtrafiken och en positiv stadsutveckling. Miljöpartiet vill öka turtätheten på nuvarande båtlinjer och se flera nya pendelbåtlinjer, bland annat Ekerö – Alvik. Vi vill också återinföra linjen Kungsholmen – Södermalm. Bryggorna

behöver samtidigt tillgänglighetsanpassas och erbjuda bättre service. Miljöpartiet vill att samma biljettsystem, samma kort och samma taxa ska gälla, både för kollektivtrafik på land och på vatten. Det ska vara enkelt att resa kollektivt och byta mellan olika trafikslag i en sammanhållen Stockholmsregion.

8. Fler bussar ska få plats i trafiken

Det snabbaste sättet att tillgodose behovet av utbyggd kollektivtrafik är fler bussar och ge dem hög prioritet i trafiken, bland annat genom egna körfält. Därför vill vi lägga till fler busslinjer och öka turtätheten i hela länet. Det ska även sättas upp kameror på bussar i syfte att kunna bötfälla bilar som stannar eller kör i busskörfält och cykelbanor.

9. Beställ kollektivtrafik på landet

Landsbygdstrafiken i Stockholmsregionen behöver moderniseras. En möjlighet att effektivisera kollektivtrafiken i mer glesbefolkade delar av länet är genom anropsstyrd kollektivtrafik, som inte alltid följer fast tidtabell utan kan beställas när resenären behöver den. Vi vill omgående göra ett pilotförsök i Norrtälje kommun och tror att anropsstyrd kollektivtrafik på sikt kan ge tillskott i kollektivtrafiken i flera kommuner Exempelvis Södertälje, Nynäshamn och Haninge.

10. Superbussar på tvären

Det ska gå snabbare att resa mellan regionala kärnor utan att passera T-Centralen. Miljöpartiet vill ha nya, snabba och kapacitetsstarka busslinjer. Superbussar är som stombussar med egna körfält och kan därför köra i högre hastighet. Vi vill exempelvis se superbussar på sträckorna Vällingby-Kista-Bergshamra och Tyresö - Haninge.

11. Framtidens resor

Nya trafikslag ska utvecklas som ett komplement till de befintliga. Det är intressant med de försök som pågår med exempelvis linbanor, förarlösa bussar och integrerade tjänster med olika transportslag. I Sollentuna och Nacka är linbanor möjliga komplement och på vissa platser på landsbygden kan förarlösa bussar möta behoven. Miljöpartiet välkomnar innovativa trafiklösningar som ett komplement till befintliga trafikslag. Till exempel det som kallas mobilitet som service, där cykel, tunnelbana, tåg, buss, taxi och bilpooler kopplas ihop till en tjänst som gör det enkelt för resenärerna att välja det färdmedel som passar bäst vid varje tillfälle.

Trevlig resa

För att öka antalet kollektivtrafikresenärer behöver kollektivtrafiken vara attraktiv och bekväm. Resenären ska inte mötas av trasiga rulltrappor, ofräscha hissar eller sexistisk reklam i sin vardag. Miljöpartiet har flera förslag för att göra hela resan enkel, smidig och tillgänglig. Det ska vara en självklarhet att välja kollektivtrafiken.

1. God tillgång till service och handel

Miljöpartiet vill utveckla stationsmiljöerna med fler butiker, förbättrad service, med till exempel källsortering och kiosker på perrongen, samt många fler toaletter. Bättre utbud och service kan också ge mer intäkter till kollektivtrafiken. Vi vill ge resenärerna i kollektivtrafiken tillgång till gratis wifi och eluttag. Luftkonditionering ska finnas och fungera oavsett färdmedel. Fler bänkar och väderskydd bidrar också till en bättre kollektivtrafik.

2. Fixa rulltrappor och hissar

Kollektivtrafiken ska vara välkomnande och attraktiv. Därför vill Miljöpartiet byta ut gamla rulltrappor och hissar i snabbare takt än idag. Det är en fråga om trygghet, tillgänglighet och framkomlighet.

Stopp i rulltrappor och hissar drabbar främst äldre, personer med funktionsnedsättning och småbarnsföräldrar. Vi vill att de hinder som utestänger dessa grupper från kollektivt resande ska undanröjas. På så sätt skapar vi ett mer inkluderade och jämlikt samhälle.

3. Digitala tjänster för en enklare resa

Det ska vara enkelt att betala för, och byta mellan, trafikslag, till exempel från tunnelbana till låncykel. Stockholmsregionen erbjuder många trafikslag och Miljöpartiet vill se nya, smarta lösningar i form av mobilitetstjänster, till exempel kan mobilappar och GPS förenkla resan. Regionen ska vara ledande i att använda teknikens och digitaliseringens möjligheter. Det leder till att förenkla och optimera för resenärer, samt att landstinget med hjälp av öppna data och öppna api:er ska möjliggöra för andra aktörer att utveckla tjänster som kan vara till nytta för Stockholms invånare, resenärer och företag. Informationen till resenärer på SL:s hemsida, busshållplatser och i tunnelbanan om exempelvis störningar eller trafikomläggningar behöver förbättras.

4. Prisvärd kollektivtrafik

Miljöpartiet vill få bort plötsliga och kraftiga höjningar av biljettpriset. Priset får inte öka mer än annan kostnadsutveckling i samhället om kollektivtrafiken ska kunna konkurrera med bilen. Vi vill därför att priset på biljetterna knyts till kostnadsprisindex. Vi vill även förlänga giltighetstiden på biljetterna.

5. Gratis kort för nya resenärer

Landstinget behöver i ett tidigt skede uppmuntra kollektivt resande i nybyggnadsområden. Bostadsbolag ska kunna lämna information till nya boende om kollektivtrafik i området före inflyttning för att påverka resemonstret. Miljöpartiet vill att landstinget erbjuder kostnadsfria månadskort i tre månader för att ge dem som flyttar in i vissa nybyggda områden ett incitament att åka kollektivt.

6. Ingen sexistisk och rasistisk reklam

Kollektivtrafiken ska vara en välkomnande miljö att vistas i, både för resenärer och de som jobbar där. Därför ska kollektivtrafiksmiljön inte innehålla budskap som väcker anstöt eller obehag. Miljöpartiet vill inte att kollektivtrafiken har sexistisk eller rasistisk reklam. En trygg och välkomnande miljö får fler att välja kollektivtrafiken.

7. Öppna spärrarna

Miljöpartiet vill ta bort spärrarna i kollektivtrafiken. Höga spärrar minskar inte fuskåkandet, utan skapar istället klämoluckyckor och otrygghet för människor med funktionsnedsättning, barnfamiljer och äldre personer. En öppen spärrlinje gör kollektivtrafiken lättillgänglig och attraktiv. Genom att spärrvakterna vidareutbildas till trafikvärdar och/eller biljettkontrollanter, kommer den tillgängliga personalen ute på stationer, perronger och ombord på fordon att mångdubblas. De kommer att öka tryggheten och ge service, och kunna genomföra fler biljettkontroller.

Plattformsridåer hissas upp när tåget har stannat och sänks ner innan tåget lämnar stationen. Tekniken har fördelen mot plattformsväggar att olika tågtyper kan användas. Med helautomatisk drift får transportsystemet mer flexibilitet och lägre driftskostnader. Till exempel går det att köra med halva tåg dubbelt så ofta, då det inte är rusningstid, utan större kostnader.

8. Plattformsridåer gör perrongerna säkrare

I takt med att landstinget bygger ut spårtrafiken vill Miljöpartiet installera plattformsridåer för att göra tunnelbanans och pendeltågens perronger säkrare. Plattformsridåer, det vill säga väggar som hissas ner när tågen inte står på perrongen, är en effektiv säkerhetsåtgärd för personer med synnedsättning, samtidigt som de minskar risken för självmordsförsök och fallolyckor. Miljöpartiet vill successivt införa plattformsridåer i hela tunnelbanesystemet.

9. Trygg färdtjänst

De som reser med färdtjänst måste kunna lita på att den fungerar. Inivånare som är beroende av färdtjänsten ska vara trygga med att komma till arbetet eller sjukvården i tid, och få god service på vägen samt vid behov få ledsagning fram till dörren. Miljöpartiet

anser att färdtjänsten är i behov av en grundlig omorganisation. Vi vill exempelvis genomföra ett pilotprojekt med fri resetilldelning och, om möjligt, kundval. Vi vill ha ett enkelt system för klagomåls- hantering och systematisk uppföljning med återkoppling till resenären. Miljöpartiet vill också att landstinget ska utreda hur taxor och avgifter ska kunna bli desamma inom färdtjänsten som för den allmänna kollektivtrafiken.

Med kundval får resenären beställa sin färdtjänstresa likt vanliga taxiresor, direkt från en taxiväxel hos upphandlade taxibolag istället för dagens beställningscentral. Då kommer resenärerna kunna belöna god service och trevligt bemötande.

10. Inga kisshissar

En attraktiv kollektivtrafik måste vara ren och snygg. Resenärerna ska mötas av välstädade stationer och hissar som inte luktar kiss. Det måste också finnas fler bra och lättillgängliga toalettalternativ i samband med resor i kollektivtrafiken. Miljöpartiet vill att städningen i kollektivtrafiken prioriteras, både för resenärens och personalens skull.

En klimat- neutral och miljösmart region

Miljöpartiets mål är att Stockholmsregionen ska bli världens första klimatneutrala storstadsregion. För att ställa om krävs ett tydligt politiskt ledarskap och politiska beslut. Genom att vara föregångare i arbetet med att minska vår klimatpåverkan ökar Stockholmsregionens attraktivitet och konkurrenskraft. Vi är övertygade om att vi – genom aktuell samhällsplanering och genom att tillvarata teknikens möjligheter - kan skapa en modern, människovänlig och klimatsmart storstadsregion.

1. Anpassa samhället till extremväder

Effekten av klimatförändringarna ser vi redan idag. Infrastruktur och bostäder behöver anpassas för att kunna klara stigande vattennivåer och fler kraftiga skyfall. Många kommuner i länet har ännu inga planer för hur effekterna av klimatförändringarna ska hanteras.

Regionens beredskap för att hantera och kunna agera i kriser, som värmeböljor, skyfall, översvämningar och nya infektionssjukdomar, måste öka.

2. Fossilfria kommuner och landsting

Regionens kommuner och Stockholms läns landsting har en viktig uppgift i att vara drivande i klimatarbetet. Första steget mot en klimatneutral Stockholmsregion är att göra landstinget och länets kommuner fossilfria. Miljöpartiet vill därför att all kollektivtrafik, både på land och vatten, ska vara fossilfri. Vi vill att fordon och maskiner som köps in i offentlig regi eller som ingår i offentliga upphandlingar ska vara fossilfria. Vi vill också använda offentliga upphandlingar som ett aktivt instrument för att minska kommunernas och landstingets klimatpåverkan. Det är angeläget att snabba på energieffektiviseringen och att minska klimatbelastningen från bygg- och anläggningsprojekt. Ökad återvinning, användandet av cirkulära upphandlingsmodeller och minskad klimatpåverkan från livsmedel, är också viktiga åtgärder. Klimatpåverkan från tjänsteresor ska minska. Miljöpartiet vill inrätta en klimatväxlingsfond för att på det sättet stimulera användandet av klimatsmarta resor eller digitala möten i tjänsten.

3. Hundra procent förnybar energi

Sverige har i bred politisk enighet antagit ett mål om att all el som produceras ska vara förnybar. Stockholms län bör vara en före-

gångare i arbetet med att uppfylla detta mål. Ett viktigt beslut för att uppnå detta var beslutet att avveckla den fossila eldningen i Värtaverket till 2022, men fler åtgärder krävs. Miljöpartiet vill ha fler solceller på offentliga byggnader, bland annat på gröna linjens tunnelbanestationer, och på samtliga sjukhusbyggnader. Skolor, förskolor och idrottshallar är andra typer av offentliga byggnader som i större utsträckning än idag kan försörjas med egenproducerad el. Fjärrvärme och fjärrkyla som produceras med fossilfria alternativ. Vi vill även ta tillvara överskottsenergi från verksamheter som genererar mycket värme, exempelvis serverhallar.

4. Fler laddstolpar och mer biogas

För att minska transporterens klimatpåverkan måste fler fordon drivas av förnybara drivmedel. Då krävs utbyggd infrastruktur i form av fler laddstolpar och biogasstationer. Regeringens satsning på klimatklivet har varit viktig för att åstadkomma en utbyggnad, men Miljöpartiet vill att kommuner och landsting tar ledningen i arbetet för förnybara drivmedel i fordonstrafiken genom att bygga ut infrastruktur för förnybara drivmedel.

5. Utveckla den cirkulära ekonomin

Miljöpartiet vill göra Stockholmsregionen till föregångare när vi ställer om från en linjär till en cirkulär ekonomi genom att stödja utvecklandet av nya affärsmodeller och hållbara innovationer. Cirkulär ekonomi innebär ett samhälle där resurserna får cirkulera

i ständiga kretslopp, och där vi återanvänder och delar resurser med varandra. Målet är effektiva resursflöden där avfall och läckage av värdefulla råvaror minimeras, och där kretsloppen hålls så rena som möjligt för att inte förlora i värde. Vi vill till exempel inrätta ett kompetenscentrum i landstinget för att stödja alla delar inom landstinget att tänka resurseffektivt och cirkulärt.

6. Starta ett regionalt klimatkansli

För att skynda på arbetet med att skapa en klimatneutral region vill Miljöpartiet inrätta ett regionalt klimatkansli inom Stockholms läns landsting som kan driva omställningen. Syftet är att samordna och stödja kommunerna i arbetet med att minska utsläppen av koldioxid och andra klimatpåverkande gaser, samt stärka beredskapen för att hantera klimatförändringarnas effekter.

7. Säkra regionens vatten

Sjunkande grundvattennivåer och förändringar av kvaliteten på sjövattnet är tydliga effekter av klimatförändringarna. Den framtida vattenkvaliteten behöver säkras i hela Mälarens avrinningsområde och i den kustnära havsmiljön. Det kräver samordning och en samlad strategi med konkreta åtgärder, exempelvis fler reservvattentäkter för att bevara god vattenstatus, undvika vattenbrist och skydda länets vattentäkter från föroreningar. Detta arbete måste samordnas med våra satsningar på nya vattenvägar för transporter och kommunikation.

8. En giftfri vardag

Många av de kemikalier som människan skapat är viktiga i vardagen. När det gäller läkemedel kan de till och med vara livsnödvändiga. Men hamnar de i fel sammanhang, till exempel läkemedelsrester i dricksvattnet eller flamskyddsmedel i naturen, kan kemikalier vara skadliga. Miljöpartiet vill minska invånarnas exponering för skadliga kemikalier genom att inrätta en särskild regional kemikalierådgivning för länets kommuner där de kan få stöd i hur de ska minska användandet av kemikalier i offentliga miljöer. Miljöpartiet vill införa rening av läkemedelsrester på sjukhus och avsätta pengar till forskning för innovativa reningsmetoder.

9. Antibiotika – rädda mirakelkuren

Stockholm läns landsting har högst antibiotikaförskrivning i hela Sverige och ligger långt från det nationella hållbarhetsmålet. Det effektivaste verktyget för att minska användningen är utbildning av vårdpersonalen. Vi satsar pengar på primärvården för att läkare på vårdcentralerna ska ha tid att ta till sig aktuell kunskap. Vi vill omfördela pengar inom landstingets administration för att öka resurserna till Strama, som ansvarar för det förebyggande arbetet. Vi ser också att jordbrukssektorn behöver ta sitt ansvar för att minska antibiotikaanvändningen.

10. Mikroplast – nej tack

Ett miljöhot som uppmärksammas allt mer är spridningen av mikroplastpartiklar i mark och vatten. Miljöpartiet stoppa spridningen, genom att exempelvis välja giftfria kretsloppsanpassade material i konsumtion och vid upphandling, samt utveckla metoder för uppsamling av partiklar. De största källorna till mikroplast är däckslitage från fordon samt granulat från konstgräsplaner. Miljöpartiet vill främja forskning för att hitta nya miljövänliga alternativ och metoder som hindrar spridningen. Miljöpartiet verkar också för utbildning och för ändrade konsumtionsbeteenden.

Den gröna visionen för hälso- och sjukvården

Hälso- och sjukvården i Stockholms län står inför stora utmaningar. Stockholm läns landsting har högst kostnader i landet för sjukvården – men vården i Stockholm är långt ifrån bäst. Problemen är flera. Allt färre vill ha landstinget som arbetsgivare.

Dålig arbetsmiljö, med för lite inflytande och eftersläpning i löneutvecklingen, har gjort att allt fler vårdutbildade söker sig bort från landstinget. Svårigheterna att rekrytera och behålla fast personal gör att mer än 500 vårdplatser hålls stängda i dag. Samtidigt genomgår hälso- och sjukvården i länet en omfattande omorganisation, vilket förvärrar läget ytterligare.

Miljöpartiet har tagit fram en plan för att skapa en fungerande modern vård, där skattebetalarnas pengar går till att ge den bästa vården till patienterna och tydliga förbättringar för personalen.

Vi kallar den Hälsoplan Stockholm.

1. Satsa på vårdcentralerna – avlasta akutsjukhusen

Många söker i dag hjälp på akuten, fast de kan få bättre hjälp på vårdcentralen. Miljöpartiet vill göra primärvården till det självklara förstahandsvalet för den som blir sjuk. Vårdcentralen ska ha ett helhetsansvar för sina patienter. Det innebär att det blir vårdcentralen, inte patienten eller dennes anhöriga, som ser till att patienten får rätt och fungerande vård. Alla ska få möjlighet att ha ett fast vårdteam med en namngiven medicinskt ansvarig husläkare. Vårdcentralerna ska ha ett geografiskt ansvar och ersättningsystemet ska premiera kontinuitet och tillgänglighet i vårdkontaktarna. Kvalitetsmässiga resultat ska mätas och belönas istället för enbart "pinnar". Vårdcentralerna blir sambandscentraler för patientens vård och deras helhetsansvar för patientens hälsa minskar trycket på akutsjukhusen.

2. Jouröppna vårdcentraler och närakuter

Akutmottagningarna ska ta hand om de mest akut sjuka patienterna. Då är det viktigt att endast de som behöver akutsjukhusets resurser vårdas där. Människor med andra besvär, som kan vara akuta men som inte kräver lika stora resurser, ska få bättre och snabbare hjälp på vårdcentraler eller närakuter. Vi vill göra vårdcentralerna mer till-

Vårdcentralen ska ha ett helhetsansvar för sina patienter. De ska fungera som sambandscentraler och se till att patienterna får rätt och fungerande vård. Miljöpartiet vill satsa på den nära vården och göra den mer tillgänglig, med bättre öppettider och möjlighet till digitala möten.

gängliga genom ökade öppettider och möjlighet till digitala möten. För att kunna ta hand om flera typer av skador och sjukdomar ska de också ha tillgång till medicinsk service. Närakuter ska öppnas i nära anslutning till de befintliga akutmottagningarna där de har verklig möjlighet att omedelbart avlasta sjukhusens akutmottagningar.

3. Satsa på personalen

Landstinget måste bli en attraktiv arbetsgivare om framtidens sjukvård ska kunna säkras. Stockholms akutsjukhus har idag stora problem med att bemanna sin verksamhet, vilket har lett till att hundratals vårdplatser hålls stängda på grund av personalbrist. Akutsjukhusens personal måste ges förutsättningar att orka på lång sikt. Miljöpartiet vill halvera användningen av bemanningsföretag och istället satsa pengarna på att förbättra villkoren för den fasta personalen. Det måste finnas en tydlig lönetrappa där utbildning och erfarenhet premieras. Alternativa arbetstidsmodeller, där möjlighet att välja förkortad arbetstid eller hur ofta de vill jobba natt,

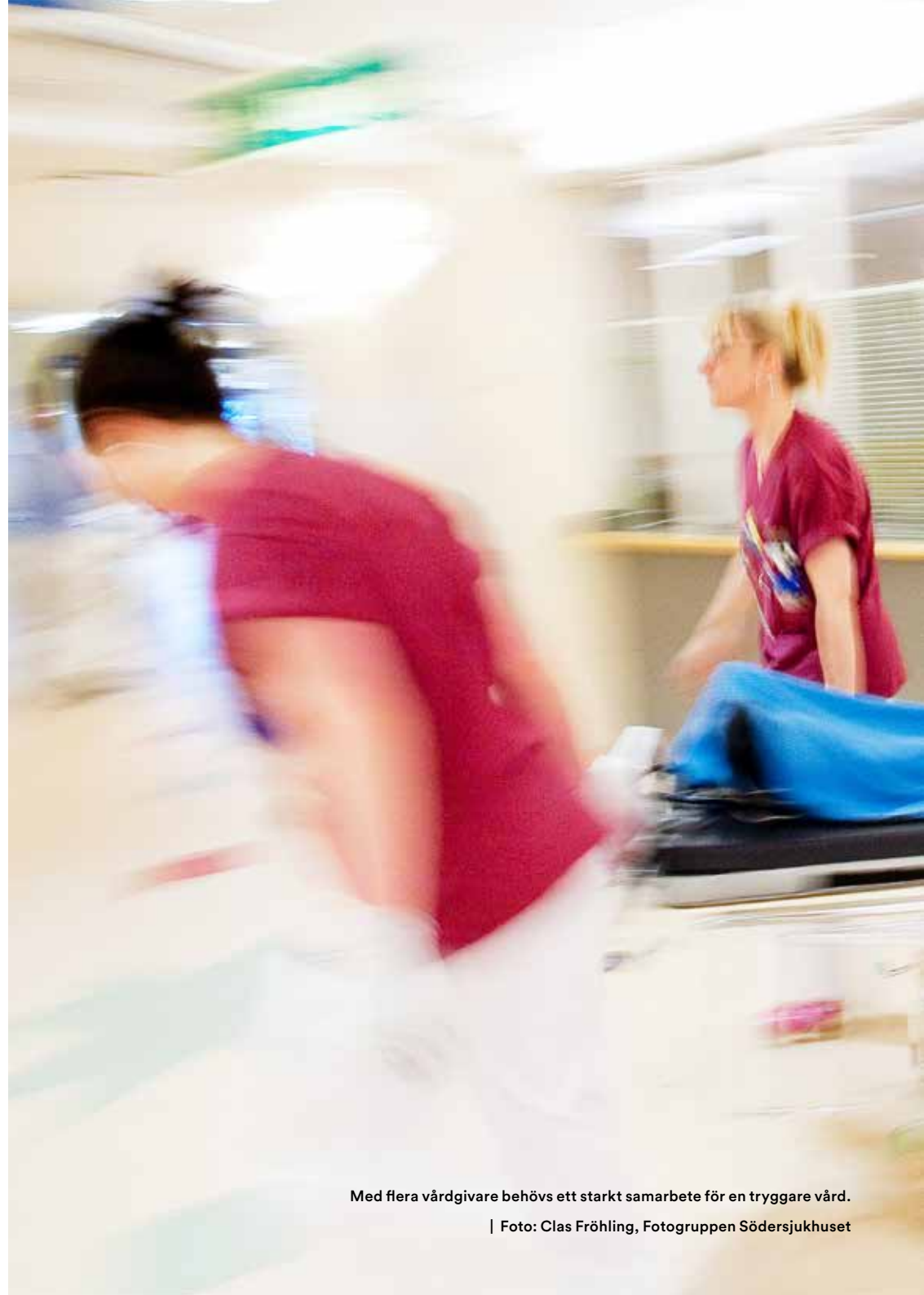
ska tas fram. Personalen ska ges möjlighet att forska och fortbilda sig kontinuerligt för att höja sin kompetens. Utbildningsanställningar med bibehållen lön för sjuksköterskor ska införas.

4. Samla vården för de svårast sjuka

De mest sjuka äldre är en utsatt och hjälpbehövande grupp. Idag kan ett otal vårdgivare vara inblandade i vården av en person. Miljöpartiet vill knyta ihop insatserna i kommuner och landsting och låta patienten välja en sammanhållen vård- och omsorgsorganisation. Genom att utveckla nära geografiska samarbeten mellan geriatrik, vårdcentral, ASIH, jourläkare, hemsjukvård och hemtjänst kan vården samlas. Då ökar patientens trygghet och vården blir säkrare. Insatserna samordnas av vårdcentralens fasta vårdteam med en namngiven medicinskt ansvarig läkare som har ansvar för patientens hela hälsobild. En sådan organisation, i kombination med ett ökat direktintag på de geriatriska sjukhusen, minskar risken för äldre multistjuka att behöva uppsöka akuten eller läggas in på akutsjukhus.

5. Meningsfull möjlighet att välja

Miljöpartiet vill att fler specialistområden ska ingå i primärvårdens organisation så att invånarna, genom den vårdcentral de valt att tillhöra, får tillgång till ett större specialistutbud. En mer sammanhållen vård gör att patienten omhändertas bättre och minskar risken för felbehandlingar. På samma sätt vill vi bredda och föra samman annan vård som idag bedrivs splittrat inom avtalsformen vårdval.

Med flera vårdgivare behövs ett starkt samarbete för en tryggare vård.

| Foto: Clas Fröhlings, Fotogruppen Södersjukhuset

Förutom att vården blir säkrare ökar möjligheten att ta kontroll över kostnaderna för vården, så att resurserna kan användas där de gör störst nytta.

6. Mångfald av utförare

Miljöpartiet välkomnar en mångfald av aktörer inom sjukvården i Stockholmsregionen. Samtliga vårdgivare som uppfyller landstingets krav ska behandlas lika. Miljöpartiet vill främja idéburna vårdgivare utan vinstintresse som tillför vården och patienterna kompletterande vård på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet utöver landstingets egen verksamhet.

7. Förbättra ambulanssjukvården

För att se till att ambulanserna har rätt förutsättningar att komma fram i alla väder vill Miljöpartiet att kommande nya ambulanser har fyrhjulsdrift. Ambulansen ska också vara en del av vårdkedjan, inte bara en transport. Personalen ska ges rätten att bedöma till vilken vårdnivå patienten ska transporteras och kunna välja mellan geriatriskt direktintag, närakut och akutsjukhus.

8. E-hälsa och digitalisering

Stockholms läns landsting har tyvärr hamnat i bakvattnet när det gäller den digitala utvecklingen av vården. Miljöpartiet ser stora möjligheter för digitala innovationer att komplettera och avlasta

sjukvården. Vidare kan verksamheter få bättre underlag till beslut och utveckling från data och feedback. Landstinget behöver ligga i framkant och vara de som driver den digitala utvecklingen. I dag har flera företag startat "vårdcentral på nätet" via lättillgängliga appar med möjlighet att identifiera sig med mobilt bank-ID och att få ett videosamtal med en läkare. Stockholms läns landstings vårdcentraler bör erbjuda sådana tjänster till sina listade patienter. Att tjänsterna organiseras under den vårdcentral där patienten är listad ökar förutsättningarna för vårdcentralerna att ta ett helhetsansvar för sina patienters hälsa.

9. Prioritera patientsäkerheten

Vi vill ha en säker vård, men i verkligheten är undvikbara vårdskador vanliga. Det kan vara en vårdrelaterad infektion eller att canceroperationen kom för sent. Enbart i vårt landsting skadas mer än 20 000 patienter årligen och flera hundra dör. Det behövs många förbättringar, så att personalen hinner med, tillräckligt med vårdplatser, och säker kommunikation mellan olika vårdgivare. Nu görs drastiska organisationsförändringar inom vården, vilket kommer att påverka säkerheten. Miljöpartiet vill ge prioritet till arbetet med patientsäkerhet genom bland annat krav på riskanalyser innan ändringar beslutas. Vi vill också ha mer forskning för att höja kompetensen, och bra resurser till Patientnämnden.

Satsa på psykisk hälsa

Den psykiska ohälsan är idag den vanligaste anledningen till sjukskrivning. Både den självskattade och den diagnostiserade psykiska ohälsan ökar. Särskilt ökar den bland unga och främst bland unga kvinnor. Drygt fyra av tio 15-åriga tjejer i Stockholm uppgav 2016 att de ofta kände sig ledsna eller oroliga utan orsak. Miljöpartiet vill öka det förebyggande arbetet redan i skolåldern och dessutom ge den psykiatriska vården mer resurser. Utskrivningen av psykofarmaka till unga och till äldre ökar, men sjukvården måste kunna ge annan hjälp än mediciner vid psykisk ohälsa. Vi behöver ha en helhetssyn på människan och det är hög tid att koppla samman psykiska och fysiska sjukdomar.

1. Vårdcentralen – första hjälpen vid psykisk ohälsa

Den psykiska hälsan ska ingå i vårdcentralens helhetsansvar för sina patienter. Trots att omkring en tredjedel av alla besök hos vårdcentralen beror på psykisk ohälsa, går endast 3–4 procent av vårdcentralernas budgetar till att ge motsvarande vård. Miljöpartiet

vill ge vårdcentralerna i uppgift att justera denna snedfördelning efter patienternas behov. Vårdcentralerna ska bygga ut sin egen kompetens med psykosociala team och erbjuda flera olika evidensbaserade terapiformer. Dessutom ska de få i uppdrag att utveckla samarbete med andra aktörer, exempelvis elevhälsan, ungdomsmottagningar och BUP, vilket underlättas av Miljöpartiets reform med geografiska upptagningsområden för husläkarmottagningar.

2. Satsa på elevhälsa och ungdomsmottagningar

Ett större ansvar måste ligga på skolhälsovården för att tidigt fånga upp unga som lider av stress, oro, ångest, självskadebeteende eller neuropsykiatriska funktionshinder. Miljöpartiet vill att skolhälsovården i länet förstärks med fler kuratorer och psykologer. Det behöver jobba minst en kurator och en psykolog på varje skola. Ungdomsmottagningen ska få ett särskilt uppdrag att arbeta med ungdomars psykiska hälsa. Dessa aktörer ska, i samarbete med vårdcentralerna, MVC och BVC, fånga upp problem i ett tidigt skede. Samarbetet mellan olika vårdformer och ett tydligt helhetsansvar för hälsan hos vårdcentralerna minskar risken för att någon faller mellan stolarna.

Det är också viktigt att förbättra den psykiska hälsan på sikt. Miljöpartiet vill satsa på förebyggande vård genom att landstinget erbjuder skolorna utbildning i till exempel stresshantering. Sådana korta kurser genomförda på mellanstadiet har visat sig ha stora positiva effekter på den psykiska hälsan ända upp i vuxen ålder.

3. Korta köerna till barn- och ungdomspsykiatri

Det är viktigt att unga som kommer till barn- och ungdomspsykiatri (BUP) får hjälp snabbt. Det tar idag allt för lång tid innan ett barn får den vård det behöver. Köerna till barn- och ungdomspsykiatri måste kortas. Första linjens barn- och ungdomspsykiatri bör byggas ut och kvalitetsmässigt förstärkas på vårdcentralerna. Genom att vårdcentralerna bygger ut sin psykiatriska kompetens, och utvecklar samarbete med andra aktörer som jobbar med barns psykiska hälsa, till exempel elevhälsa och ungdomsmottagningar, minskar trycket på BUP. Miljöpartiet vill också öka BUP:s resurser.

4. Psykisk och fysisk hälsa för äldre

Miljöpartiet vill förbättra den äldrepsykiatriska vården genom att organisera äldrevården i team där den kommunala äldrevården och landstingets äldrevård tydligt samverkar. Vårdcentralerna bör också ha äldrepsykiatrisk kompetens. I dag har äldre med psykiska sjukdom inte samma tillgång till specialiserad psykiatrisk vård som den yngre befolkningen, trots att behovet av psykiatrisk vård är stort. En orsak till bristen på vård är svårigheten att koppla samman den psykiatriska vården med den fysiska vården.

5. Anställa fler inom psykiatri

Miljöpartiet vill anställa mer personal inom psykiatri för att öka tillgängligheten. Många psykologer och psykoterapeuter väljer att arbeta deltid. Många som arbetar inom psykiatri upplever stress

och otillfredsställelse på grund av otydliga arbetsuppgifter. För att göra Stockholms läns landsting till en attraktiv arbetsgivare bör de byråkratiska kraven minska.

6. Förbättra slutenvården

Slutenvården behöver en genomgripande översyn. Personalens kompetens måste kvalitetssäkras och kapaciteten i form av personal och antalet platser måste vara tillräcklig. Tvångsåtgärder i form av bältesläggningar, avskiljning och tvångsmedicinering inom slutenvården måste minimeras. Miljöpartiet vill att landstinget antar en nollvision mot bältesläggning och avskiljning inom barn- och ungdomspsykiatri.

7. Renovera psykiatrins lokaler

Lokalerna för psykiatrisk vård är idag kraftigt eftersatta. Miljöpartiet vill att landstinget tar fram en genomförandeplan för att restaurera och bygga nya lokaler och anlägga utemiljöer för hela psykiatrins heldygnsvård. Ny arkitektur, rehabiliteringsträdgårdar och hälsofrämjande planering kan skapa en miljö som stärker det friska hos patienterna.

8. Olika behandlingsformer behövs

Människor är olika. Psykiatri i sin helhet behöver förstärkas och behöver erbjuda fler vetenskapligt beprövade behandlingsmetoder än i dag. Kognitiv beteendeterapi (KBT) har de senaste åren ensidigt

prioriterats framför andra vedertagna behandlingsmetoder, som exempelvis psykodynamisk terapi. Vilken behandlingsmetod som passar patienten bäst ska vara ett beslut som tas av profession och patient i samförstånd; endast då uppnås bästa resultat. Sambandet mellan kultur respektive natur och hälsa är också starkt. Vi vill ha "Kultur på recept" och "Natur på recept" som komplement till fysisk rehabilitering och behandling. Det har visat sig vara effektivt vid till exempel stressrehabilitering och smärtproblematik.

9. Bygg ut vården för personer med ätstörningar

Allt fler drabbas av någon sorts ätstörning, och mörkertalet anses vara stort. Ätstörningar kan drabba både män och kvinnor i alla åldrar, även om unga anses vara en särskilt stor riskgrupp. Mottagningarna för anorexia är omtyckta, de har en organisation med ett stort antal patienter men för få platser. Miljöpartiet vill därför öppna fler mottagningar för personer med ätstörningar, för att fler ska få hjälp snabbare.

10. Vården för patienter med psykos

Vården för patienter med psykosproblematik är en av specialistpsykiatrins viktigaste uppgifter som ofta kommer i andra hand. Här bör specialistpsykiatrins insatser förbättras och integreras i team med kommunens socialpsykiatri. Brukarinflytandet och anhörigstödet ska förbättras. Möjligheter till egeninläggning öka och hemlika lugna vårdenheter eller behandlingshem skapas där psykoterapeutiska insatser också finns.

11. Traumatiserade patienter

Landstinget har dragit in på specialishjälpen till patienter med komplicerade trauman efter övergrepp. Det rör sig om personer med livslånga handikapp som den vanliga psykiatrin inte klarar av att hjälpa. Vi vill att de specialiserade enheterna ska finnas som en resurs.

Jämställd och jämlik vård

Hälsan och tillgången till vård skiljer sig mycket mellan olika delar av länet. Det vill Miljöpartiet ändra på. I socioekonomiskt svagare områden är livslängden kortare och folkhälsan sämre. Samtidigt är tillgången till vård mindre i dessa områden, eftersom landstinget gjort det mer lönsamt för vårdgivare att etablera sig i områden med bäst hälsostatus. Hälso- och sjukvårdslagen säger att vården ska fördelas efter behov, men istället växer hälsoskillnaderna mellan olika delar av länet.

Miljöpartiet vill också att vården ska vara jämlik mellan könen. I dag får män mer vård än kvinnor för samma åkomma, och får oftare de mer kostsamma behandlingarna. Ojämligheten, både mellan könen och mellan olika socioekonomiska grupper, är dålig och dyr för samhället. Miljöpartiet vill minska skillnaderna genom att satsa mer på vård för kvinnor och på förebyggande hälsovård där behoven är som störst.

1. Framtidens hälsa kräver förebyggande vård

Vårdcentralerna ska i större utsträckning arbeta förebyggande, med målet att färre medborgare ska bli sjuka. All forskning visar att förebyggande insatser är mer kostnadseffektiva än behandling av personer som redan blivit sjuka. Miljöpartiet vill att vårdcentralerna ska bygga ut sitt hälsofrämjande arbete med allt ifrån uppsökande arbete i samarbete med BVC, förskolor, skolor och ungdomsmottagningar och äldreården, till konkreta hälsovårdsinsatser. Miljöpartiet vill skapa en social investeringsfond för att stimulera hälsofrämjande insatser.

2. Vård till dem som behöver den bäst

Idag är vården ojämnt fördelad i länet. En rättvisare vård förutsätter att det bli mer lönsamt än idag att etablera sig i områden där vårdbehoven är mer komplexa. Vi vill ändra ersättningsmodellen i vårdvalsavtalen för husläkarmottagningar, från att premiera mängd till att premiera kvalitet. Vi vill genomföra ytterligare omfördelningar av ersättningen för att säkerställa att resurserna går till de patienter där behoven är som störst. Vi vill också stimulera etablering av specialistvård i de södra delarna av länet, där tillgången idag är sämre. Det innebär att vi vill ompröva villkoren för delar av den vård som bedrivs genom avtalsformen vårdval.

3. Trygga förlossningar

Födande kvinnor måste kunna känna sig trygga i förlossningsvården. Det är ovärdigt att födande kvinnor regelbundet hänvisas till sjukhus i andra län och i enstaka fall till andra länder. Vi vill etablera barnmorskeledda förlossningsenheter och införa en garanti för den födande kvinnan att få ha en barnmorska hos sig under den aktiva fasen av förlossningen. Ökade anslag ska göra det möjligt att öka bemanningen så att samtliga förlossningsplatser alltid kan hållas öppna. Vi vill arbeta aktivt med förbättrade villkor för personalen, alternativa arbetstidsmodeller och möjligheter till forskning och karriärutveckling.

4. BVC och MVC – grunden för framtiden

Barnvårdscentraler (BVC) och mödravårdscentraler (MVC) har en central roll i att se till hela familjens hälsa. Miljöpartiet vill höja ersättningen och vikta den så att den blir högre i områden där behoven är större. Fler ska jobba som i Rinkebyprojektet där BVC i samarbete med socialtjänsten gör flera hembesök. Detta förebyggande arbete har ökat tilliten till vården, förbättrat vaccinationsgraden och skapat möjligheter till hälsosamtal och förebyggande insatser.

5. Vård för HBTQ-personer

HBTQ-personer har ofta erfarenheter av dåligt bemötande inom vården. Många unga HBTQ-personer möts av okunskap, ifrågasättande och osynliggörande utifrån sexualitet, könsidentitet och

könsuttryck. Miljöpartiet vill satsa mer resurser på genomförandet av landstingets HBTQ-policy och utöka möjligheten till diplomering. De som arbetar med sexuell hälsa, men också de inom barnvården och förlossningsvården, ska vara vana vid normkritiskt tänkande. Vi vill att fler vårdenheter fördjupar sitt normkritiska arbete och uppnår HBTQ-certifikat.

6. Vården ska vara jämställd

Orättvisor mellan kvinnor och män finns även i sjukvården. Flera studier visar att män oftare får snabbare och bättre behandling än kvinnor. För att motverka detta vill Miljöpartiet att landstinget tar fram könsuppdelad statistik som gör det möjligt att följa hur och på vilket sätt vården mellan män och kvinnor skiljer sig åt, samt hur resurserna inom landstinget fördelas. Hälsa- och sjukvården brister också upprepat i kunskap om hur samma sjukdom kan ge kvinnor och män olika symptom. Kunskapen brister om sjukdomar som bara drabbar kvinnor, och det finns också kvinnosjukdomar som länge förnekats. Miljöpartiet arbetar särskilt med att kvinnor som drabbats av exempelvis endometriosis och lipödem ska få rätt vård. Landstingets stödverksamheter för personer med funktionsnedsättning behöver moderniseras. Funktionshindrade ska bemötas som individer. Miljöpartiet vill att rehabilitering och hjälpmedelsinsatser ska formas utifrån framsynthet och innovation. Verksamheten ska präglas av en genomgående normkritik och tekniska innovationer ska fortlöpande implementeras i insatserna.

7. Förbättra vården för kroniker

80 procent av hälso- och sjukvårdsbudgeten går till vård av kroniskt sjuka. Resultatet av den vården mäts i viss utsträckning, men mätmetoderna är trubbiga och registreringen är inkonsekvent. Vi vet att sekundärprevention, alltså god förebyggande vård av de som har en diagnos och löper risk att utveckla allvarliga komplikationer, är mest kostnadseffektiv. Trots dessa belagda samband mäts inte i vilken utsträckning vården lever upp till Socialstyrelsens riktlinjer. Patienter som drabbas av en kronisk sjukdom kan få vänta länge mellan besöken utan att det märks i vårdsystemet. Miljöpartiet vill mäta väntetiderna inom den kroniska vården, för att resurserna ska kunna fördelas rättvist och transparent. Rätt resursfördelning kan korta väntetiderna i vården för kroniskt sjuka och ge förutsättningar att förbättra patientsäkerheten och arbeta mer preventivt för denna utsatta patientgrupp.

8. Satsa på förebyggande vårdinsatser

Det finns ett starkt samband mellan livsstil och hälsa. I ett antal sjukdomar är fysisk aktivitet en viktig del i behandlingen för tillfrisknande eller för att förhindra utveckling och försämring. Miljöpartiet vill därför att försök med rabattering av recept på fysisk aktivitet genomförs. Många har helt enkelt inte råd att betala ett gymkort och det är de fattigaste som har sämst levnadsvanor och sämst hälsa. Samtliga vårdcentraler ska även arbeta med förebyggande insatser för stresssjukdomar. Insatser och vårdprogram mot fetma och rökning bör finnas på alla vårdcentraler.

Mer kultur för fler

Varje människa ska kunna göra sin röst hörd och utveckla sina kreativa förmågor. Den fria tanken och det fria ordet är grunden för vår demokrati. I en värld där starka auktoritära krafter hotar demokratin och öppenheten behöver kulturens fria uttryck värnas särskilt. Konsten och kulturen speglar samhället och är en förutsättning för det demokratiska samtalet. Ett rikt och mångfacetterat kulturliv är en av nycklarna till mänsklig livskraft. Miljöpartiet vill stärka kulturen i regionen och höja kulturens status.

Verksamheter och projekt inom kultur- och konstområdet som ökar delaktigheten i och tillgängligheten till kultur för länets invånare ska stödjas. Därför vill Miljöpartiet sträva efter en stor spridning av kulturverksamheter i hela länet. Vi vill även att Stockholms läns landsting ska ingå i kultursamverkansmodellen, där landets övriga län redan ingår.

1. Tillgänglig kultur i hela Stockholms län

Vi vill stärka den kulturella infrastrukturen och se en bättre samordning kring de lokaler och det kulturutbud som redan finns. Där har den regionala kulturstrategin en viktig roll. Vi ser också behov av att stötta och stärka de kulturella verksamheternas digitala utveckling. Många verksamheter är små och har svårt att använda sig av de digitala möjligheter till marknadsföring och publikkontakt som finns idag.

2. Länsfunktioner för att sprida kultur

Landstingets länsfunktioner verkar för ett rikt kulturutbud i hela länet i samverkan med kommuner och föreningar. Miljöpartiet vill se länsfunktioner inom fler konstområden, exempelvis en förmedlande funktion för teater. Länsfunktionerna bör dessutom samverka genreöverskridande.

3. Läs- och skrivfrämjande centrum

Miljöpartiet vill stärka kvaliteten i bibliotekens verksamhet och bland annat införa ett läs- och skrivfrämjande centrum, som en del av Regionbiblioteket. Centrumet ska förmedla kunskap och material till bibliotek, skolor, förskolor och andra aktörer, och bli ett nav för vidareutbildning av bibliotekarier, förskolepedagoger och lärare inom läs- och skrivfrämjande.

4. Fortsatta satsningar på barn och unga

Miljöpartiet vill ha fortsatta satsningar på kultur för barn och unga, bland annat genom att fortsätta utveckla länets filmverksamhet riktad mot unga. Vi vill också stärka stödet till ungdomsorganisationer, inklusive studentorganisationer.

5. Lyft mångfald och representativitet

Representativitet är en demokratisk fråga. Alla ska kunna känna igen sig i kulturen. Miljöpartiet vill stödja kultur och konst som ökar delaktigheten i, och tillgängligheten till, kultur för länets invånare. Mångfaldsarbetet i landstingets kulturarbete ska stöttas.

6. Konstnärlig utsmyckning viktig för tillfrisknande

Utformning av vårdlokaler är viktigt för patientens möjlighet till tillfrisknande. Därför ska en procent av byggkostnaderna vid alla våra lokalinvesteringar och två procent för vårdlokaler gå till konstnärlig gestaltning.

7. Mer konst i kollektivtrafiken

Tunnelbanan i Stockholm är en av världens största konstutställningar. Miljöpartiet vill se mer konst även i andra delar av kollektivtrafiken. Vårt pendeltågsnätverk når långt ut i länet och har potential att ge en stor del av länets invånare konst i vardagen. En konstnärligt gestaltad station eller perrong skapar identitet och trygghet.

8. Ett internationellt erkänt kulturcentrum

Tillgänglighet till kultur är en viktig faktor för regionens attraktivitet och konkurrenskraft. Miljöpartiet vill att Stockholmsregionen ska bli ett internationellt erkänt kulturcentrum och den regionala planeringen behöver därför ge rum för kultur. Vi vill arbeta aktivt med att göra kulturen tillgänglig i hela länet genom en stark regional kulturstrategi.

En öppen, jämställd och sammanhållen region

Stockholmsregionen ska vara en öppen och attraktiv storstadsregion, jämställd och jämlik. Vårt ekonomiska välbefinnande bygger på öppenhet mot omvärlden och tron på att olikheter berikar. Historien lär oss att städer och länder som sluter sig i tider av oroligheter alltid möter ekonomisk nedgång. Miljöpartiet vill se en region som tar emot, välkomnar och tar tillvara den mångfald som en växande och föränderlig befolkning erbjuder.

Samtidigt står Stockholmsregionen inför utmaningar. Skillnaderna inom länet i form av hälsa och inkomst ökar, både mellan de norra och södra delarna av länet men och mellan tät och glest befolkade delar. Vi behöver också hitta lösningar för att alla de nya invånare som kommit till Stockholmsregionen som flyktingar framgångsrikt ska kunna etablera sig i samhället.

Vi kämpar för ett samhälle för alla.

1. Utveckla Stockholmsregionens landsbygd

Sveriges och Stockholmsregionens välbefinnande bygger på att det finns jobb, utbildning och kommunikationer i hela landet. Stockholmsregionen är inte bara en storstadsregion, mer än hälften av ytan är landsbygd. Trots att Stockholmsregionens landsbygd ligger geografiskt nära storstaden, finns problem med exempelvis befolkningsminskning och minskad offentlig service. Miljöpartiet vill öka andelen lokalproducerad mat i både kommuner och landsting, bygga ut bredbandet i hela länet samt skapa förutsättningar för att bevara den offentliga servicen.

2. En skärgård med kärnor att bo och verka i

Skärgården är en unik miljö och ett kulturarv som ska bevaras för framtiden, utan att stanna i utvecklingen. I en levande skärgård behövs fastboende, deltidsboende och turister för att skapa arbetstillfällen. Miljöpartiet vill förbättra möjligheterna att bo permanent i skärgården genom att till exempel göra det enklare att bygga bostäder på öar som redan har permanent boende och utbyggt bredband. Vi vill även utveckla besöksnäringen genom att förlänga sommartidtabellen och låta enhetstaxan gälla på Waxholmsbåtarna hela året. Vi vill även se över fraktstödet utformning.

3. Jämn fördelning av arbetsplatser

Miljöpartiet vill bryta utvecklingen mot en segregerad arbetsmarknad, där skillnaderna i utbildnings- och lönenivå ökar. Arbete och bostäder måste finnas jämnt fördelade i länet. Trots att en större del

av länets medborgare bor i länets södra delar ligger merparten av arbetsplatserna i den norra. Ett sätt att utjämna skillnaderna mellan den norra och södra länshalvan är att utveckla våra regionala kärnor. Vi måste också öka möjligheterna att bo och verka nära. Alla offentliga aktörer, såväl kommuner och landsting som offentliga myndigheter, har ett ansvar för att hålla ihop regionen. Miljöpartiet vill därför att fler offentliga förvaltningar och myndigheter lägger sina kontor i förorterna.

4. En jämlik och jämställd region

Stockholms läns landsting är en av Sveriges största arbetsgivare och har tillsammans med länets kommuner stor möjlighet att påverka länets arbetsmarknad. Miljöpartiet vill öka jämställdheten, bland annat genom minskade långtidssjukskrivningar inom offentliga verksamheter, som vi vet oftare drabbar kvinnor. Alla landstingets verksamheter och kommuner ska även ha jämställdhets- och mångfaldsplaner.

5. En framgångsrik forskningsregion

Stockholmsregionen är Europas mest innovativa region enligt EU-kommissionen. Nu växer bland annat Flemingsberg fram som ett nytt centrum för forskning och utveckling. Samtidigt finns stora utmaningar. Miljöpartiet vill öka landstingets resurser till forskning, vilka har minskat i många år. Vi vill också skapa nya kluster för forskning och innovation i länet, bland annat för klimat och kollektivtrafik.

6. Utjämna skillnader i hälsa

Invånarna i Stockholmsregionen blir generellt allt friskare och lever längre. Samtidigt ökar de geografiska skillnaderna i hälsa. I fler kommuner och stadsdelar har medellivslängden till och med minskat under de senaste åren. Miljöpartiet vill se satsningar på förebyggande hälsa. Sociala investeringsfonder i kommuner och landsting kan möjliggöra fler tidiga insatser för förbättrad hälsa. De uppsökande och förebyggande insatserna bör bli fler, inte minst när det gäller sjukdomar som KOL, cancer och typ 2-diabetes. Miljöpartiet vill också stärka skolhälsovården samt informationen till föräldrar om vikten av kost och motion.

7. Gemensamt ansvar för etablering

Stockholmsregionen är Sveriges ledande arbetsmarknadsregion och har ett stort ansvar för att ge nyanlända möjlighet till en bra etablering i samhället. Kommunerna behöver utveckla sitt arbete med SFI och erbjuda fler möjligheter att kombinera språkinläring med yrkesstudier. Civilsamhället har också en viktig roll för nyanlända personers etablering. Miljöpartiet vill öka samverkan med idéburna organisationer som bedriver verksamheter för nyanlända, och göra det lätt för lokalsamhället att engagera sig. Miljöpartiet vill också se särskilda satsningar för att förebygga ohälsa hos nyanlända.

8. En attraktiv region

Stockholmsregionen är Sveriges utvecklingsmotor. Tillgången till kvalificerad arbetskraft är nödvändig för att upprätthålla Stockholmsregionens konkurrenskraft. Flera sektorer förväntas ha arbetskraftsbrist under lång tid framöver. Miljöpartiet vill därför se ett aktivt samarbete med näringsliv, kommun och landsting, universitet och högskolor, för att säkra regionens kompetensförsörjning. Avvisningarna av invandrade personer med arbete och egen försörjning måste upphöra. Småföretagandet i regionen är även en viktig bas för ekonomisk utveckling. Miljöpartiet vill premiera utvecklingen av småföretag som utvecklar nya klimatsmarta lösningar och affärsmodeller. Samtidigt står många utanför arbetsmarknaden. Miljöpartiet vill att kommuner och landsting ska samarbeta med arbetskompetensstödande verksamheter som arbetsförmedlingarna och jobbtorgen för att fler ska komma i arbete. Kommuner och landsting ska också erbjuda praktikplatser och sommarjobb till ungdomar inom sina egna verksamheter.

Bygga smart, tätt och grönt

Stockholmsregionen är Europas snabbast växande storstadsregion. I snitt har befolkningen ökat med 35 000 invånare under de senaste 10 åren. Fram till 2030 förväntas Stockholms län växa med en befolkning motsvarande hela Göteborg. Miljöpartiet välkomnar alla nya invånare till Stockholmsregionen, oavsett om de föds här eller är inflyttade från andra delar av landet eller världen.

Den snabba befolkningsökningen skapar ett stort behov av bostäder. Bostadsbyggande är ett gemensamt ansvar för samtliga politiska nivåer. Vi måste bygga olika typer av bostäder så att människor kan bo nära arbete och fritid.

För att Stockholmsregionen ska bli klimatneutral krävs utvecklande tekniker för klimatsmart byggande. Det innebär att bygga i material med mindre klimatpåverkan. Miljöpåverkan från hela byggprocessen måste också minska, bland annat genom kemikaliesmart byggande.

1. Fler bostäder till rimlig kostnad

Byggandet i länet är ojämnt fördelat. Miljöpartiet vill att alla kommuner i länet gör ett bindande bostadsåtagande fram till 2030. Personer med låga inkomster har svårast att komma in på bostadsmarknaden och flera tecken tyder på att marknaden för nybyggnation av dyra bostadsrätter är mättad. Nytilskottet av bostäder bör därför byggas för grupper med små eller medelstora inkomster.

2. Flera spår och bostäder i både norr och söder

Stockholm och Uppsala utgör en sammanhängande arbetsmarknadsregion. Att bygga ut spårkapaciteten mellan städerna är viktigt för att utveckla regionens arbetsmarknad och ger ökade möjligheter att bygga bostäder. Upp emot 100 000 nya bostäder skulle kunna byggas med mindre än 30 minuters restid till centrala Stockholm, om fyra järnvägsspår byggdes mellan Stockholm och Uppsala. Liknande förutsättningar finns i länets södra delar. En utbyggnad av Nynäsbanan skulle göra det möjligt att bygga i lägen nära kollektivtrafik i Segersäng och Hemfosa.

3. Samverkan för fler bostäder

Kommunerna och landstinget måste samarbeta så att kollektivtrafiken byggs ut i samma takt som bostäderna. Miljöpartiet vill ha avtal mellan kommuner och landsting där kommunerna lovar bostäder och landstinget kollektivtrafik. Kommunal medfinansiering är naturligt om ny kollektivtrafik skapar möjligheter till

ytterligare exploatering. Bättre tillgång till den befintliga kollektivtrafiken skapar också nya möjligheter, till exempel vill Miljöpartiet att fler stationer får dubbla uppgångar vilket möjliggör 3 000 – 5 000 nya bostäder.

4. Förtäta i befintlig bebyggelse

Miljöpartiet vill göra det enklare att förtäta i villabebyggelse. Studier visar att 20 procent fler människor skulle kunna bo i villaområden om fastighetsägarna fick rätt förutsättningar. Miljöpartiet vill se fler flexibla fastigheter där innehållet i fastigheten kan skifta från bostad till arbetsplats.

5. Bevara sammanhängande grönområden

Tillgång och närhet till grönområden är viktig för människors hälsa och välbefinnande. Sammanhängande grönområden är också viktiga för den biologiska mångfalden. Att bevara och förstärka sammanhängande grönområden är viktigt. Gröna värdekärnor behöver skyddas och gröna svaga samband stärkas. Miljöpartiet prioriterar därför förtätning i redan befintlig bebyggelse. Miljöpartiet vill att landstinget tar fram en länstäckande vegetationskartering och en vägledning för ekologisk kompensation.

6. Bygga i trä

Tillverkningen av cement och betong har stor klimatpåverkan. Fler nya bostäder behöver byggas i trä. Bostäder av trä är bättre för klimatet då trä under sin tillväxtfas äter koldioxid. Skog är också en förnybar resurs som vi har gott om i Sverige. Ökad träbyggnation skapar därför fler arbetstillfällen i Sverige.

7. Minska segregationen

Miljöpartiet vill se en aktiv bostadspolitik för att minska segregationen. I områden med ett stort antal hyresrätter kan äganderätter eller bostadsrätter vara ett välkommet tillskott. På samma sätt behövs fler hyresrätter i områden som domineras av villor och bostadsrätter. På så vis skapar vi en socialt hållbar stad där barriärer människor emellan bryts.

Vänster till höger bakre raden: Sandra Ivanovic, Anton Fendert, Tomas Melin, Lars Harms-Ringdahl, Malin Karlsson.

Vänster till höger främre raden: Malin Fijen Pacsay, Tomas Eriksson, Susanne Nordling, Marie-Helena Fjällås.

| Foto: Bernhardina Hörnstein

Våra främsta landstings- politiker

Det här är laget som går till val på att driva grön politik i landstinget. Miljöpartiet har fyra toppkandidater. Susanne Nordling är oppositionslandstingsråd och arbetar för att göra psykisk hälsa till den främsta valfrågan. Tomas Eriksson är gruppleddare i landstinget och vill göra regionen klimatsmart genom att bygga ut kollektivtrafiken. Marie-Helena Fjällås är läkare, sitter i Hälso- och sjukvårdsnämnden och kommer att arbeta hårt för att skapa en bättre mödra-, förlossnings- och eftervård. Malin Fijen Pacsay är företagsekonom, sitter i Tillväxt- och regionplanenämnden och driver frågor om cirkulär ekonomi och smarta mobilitetstjänster.

Övriga kandidater på bilden är Malin Karlsson, Tomas Melin, Sandra Ivanovic Rubin, Lars Harms-Ringdahl och Anton Fendert som kommer att ha nyckelroller i kommande fullmäktigegrupp. Vi ses i en valstuga nära dig! Se nästa sida för kontaktuppgifter.

Kandidater Stockholm Stad

1. Tomas Eriksson

År: 38

Sysselsättning: Gruppleदार

Miljöpartiet i Stockholms läns landsting

Stadsdel: Hässelby

E-post: tomas.eriksson@mp.se

2. Marie-Helena Fjällås

År: 33

Sysselsättning: Läkare

Stadsdel: Bagarmossen

E-post: marie-helena.fjallas@mp.se

3. Tomas Melin

Ålder: 35

Sysselsättning: Politiskt sakkunnig

Stadsdel: Hässelby gård

E-post: tomas.melin@mp.se

4. Sandra Ivanovic Rubin

Ålder: 34

Sysselsättning: Sjuksköterska

Stadsdel: Hägersten

E-post: sandra.ivanovic@mp.se

5. Lars Harms-Ringdahl

Ålder: 77

Sysselsättning: Riskforskare

Stadsdel: Södermalm

E-post: lars.hr@mp.se

Kandidater Stockholms Län

1. Susanne Nordling

Ålder: 53

Sysselsättning: Oppositionslandstingsråd

Miljöpartiet i Stockholms läns landsting

Kommun: Solna

E-post: susanne.nordling@mp.se

2. Malin Fijen Pacsay

Ålder: 47

Sysselsättning: Företagsekonom

Kommun: Vaxholm

E-post: malin.fijen.pacsay@mp.se

3. Malin Karlsson

Ålder: 36

Sysselsättning: Vice gruppleदार

Miljöpartiet i Stockholms läns landsting

Kommun: Täby

E-post: malin.karlsson@mp.se

4. Anton Fendert

Ålder: 24 år

Sysselsättning: Politisk rådgivare

Kommun: Sundbyberg

E-post: anton.fendert@mp.se